

LIETUVOS PEDIATRIJOS KRONIKA

ISSN 2029-2694

Lietuvos pediatrų draugijos informacinis leidinys gydytojams ir slaugos specialistams

- Draugijos metinės konferencijos programa
- Pediatrijos patriarchą Petrą Baublį prisiminus
- Prie Lietuvos pediatrų draugijos kaunietiško lopšio
- Doc. Jurgio Bojarsko laimingo žmogaus receptas
- Nauja vaikų vėžio gydymo stebėsenos iniciatyva
- Nervų-raumenų ligomis sergančių pacientų balsas

Nr. **1(6)**
2014 GEGUŽĖ

Pirmasis rėmėjas:

 IPSEN
Innovation for patient care

Vaikų vėžio gydymo vėlyvųjų komplikacijų stebėseną

Dr. Izolda Krivienė
Respublikinės Šiaulių ligoninės
Moters ir vaiko klinika

Vaikų onkohematologinės ligos Lietuvoje pradėtos gydyti prieš 40 metų. Iki tol šios ligos buvo mirtinos. 1978 metais Vilniaus universiteto Santariškių klinikų Vaikų ligoninėje buvo įsteigtos pirmosios lovos vaikams, sergantiems leukemija. 1981 metais gydytojo Aleksandro Savino ir docentės Linos Ragelienės pastangomis įkurtas Vaikų hematologijos skyrius. Gydytojas Aleksandras Savinas vadovavo skyriui 20 metų, o 2008 metais įsteigtam Vaikų onkohematologijos centrui vadovauja docentė Lina Ragelienė. Ilgą laiką vaikų hematologai gydė tik vaikų leukemiją (kraujo vėžį), vaikų solidiniai navikai buvo gydomi suaugusiųjų onkologijos skyriuose.

Nuo 1994 m. vaikų onkohematologijos skyriuje buvo pradėti gydyti visi vaikai, sergantys įvairių organų navikinėmis ligomis, išskyrus centrinės nervų sistemos navikus. Nuo 1998 metų CNS navikai ir kitos onkologinės ligos gydomos LSMUL Kauno klinikose. 2002 metų vasarį Vilniaus universiteto Santariškių klinikų Vaikų ligoninėje pradėjo veikti Kaulų čiulplų transplantacijos poskyris.

Per pastaruosius tris dešimtmečius Lietuvoje labai pagerėjo vaikų vėžio gydymo rezultatai, išgyvenamumas persirgus vėžiu siekia 80 proc. Su kiekvienais metais daugėja žmonių, kurie vaikystėje sirgo onkologine liga, nes gerėja onkologinių ligų diagnostikos ir gydymo metodai. Pasiiekti geri gydymo rezultatai vaikų onkohematologinių ligų gydymo srityje siejami su viso pasaulio onkohematologijos laimėjimais, kurie buvo diegiami ir Lietuvoje. Gydoma pagal pagal naujausius Europos akredituotus šių ligų protokolus. Ligai diagnozuoti naudojami Vakarų šalių

diagnostikos standartai, todėl Lietuvos vaikų gydymo rezultatai atitinka ekonomiškai stiprių pasaulio šalių rezultatus. Keitėsi ir patys vaikų vėžio gydymo principai: tobulėjo chemoterapijai vartojami vaistai (šiuolaikinė chemoterapija yra susijusi su didžiulėmis gydymo išlaidomis), vystėsi sudėtinio gydymo strategijos, kai vienai patologijai gydyti naudojamos kelios gydymo rūšys, pavyzdžiui, chemoterapija, chirurginis, spindulinis gydymas, kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacija. Kiekviena išgelbėta gyvybė kainuoja labai daug.

Vaikų onkohematologinės ligos gydymas yra ilgas ir sudėtingas, ypač pakeičiantis paciento ir jo artimųjų gyvenimą. Akistata su vėžiu ir pasveikimas nuo šios sunkios ir klatingos ligos prilygsta žygdarbiui, tačiau kartu palieka ir daug emocinių randų. Pagrindinis tokių šeimų troškimas yra sugrįžti į normalų gyvenimą. Šie asmenys dažniau nei kiti patiria psichosocialinių problemų dėl vaikystėje persirgtos onkologinės

ligos, jiems būtina psichosocialinė pagalba gerinant socialinius įgūdžius, mokymas ir profesinis orientavimas.

Onkologinė liga ir jos gydymo būdas (chemoterapija, chirurginis, spindulinis, kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacija) paliečia visas organizmo sistemas, todėl net ir praėjus daug metų po gydymo labai svarbu žinoti apie galimas šio gydymo vėlyvasias komplikacijas, kurios yra individualios kiekvienam pacientui ir priklauso nuo diagnozės ir skirto gydymo. Daugumo šių komplikacijų pavyksta išvengti laiku atliekant reikalingus tyrimus ir kryptingą stebėseną, todėl labai svarbi šių komplikacijų ankstyva profilaktika ir diagnostika bei pacientų švietimas. Labai svarbu jau vaikystėje skleisti informaciją apie ankstyvą komplikacijų profilaktiką.

Užsienyje atlikti klinikiniai tyrimai rodo, kad šiems žmonėms visą tolesnį gyvenimą išlieka didesnė rizika susirgti lėtinėmis ligomis dėl onkologinės ligos ar jos gydymo šalutinio poveikio. Atliktų tyrimų duomenimis, šiems pacientams yra didesnė nei populiacijai širdies ir kraujagyslių, endokrininės patologijos, antrinių onkologinių bei kitų ligų rizika ir su amžiumi ji didėja. Labai svarbus komandinis įvairių sričių specialistų, šeimos gydytojų, pediatrų ir vaikų hematologų darbas.

Lietuvoje, remiantis užsienio šalių patirtimi ir praktika, pradedama kurti vėlyvųjų vaikų vėžio komplikacijų stebėsenos sistema. Visų pirma pradėjome šį darbą nuo šviečiamųjų konferencijų pacientams, jų artimiesiems, šeimos gydytojams ir slaugytojoms.

2013 metų vasario 15 dieną pirmą kartą Lietuvoje paminėta Pasaulinė vaikų vėžio diena. Šiauliuose vykusiame renginyje, kurį organizavo Lietuvos vaikų onkohematologų, Šiaulių krašto pediatrų draugija bei pacientų ir jų tėvų organizacija „Paguoda“, buvo skaitytos paskaitos pacientams, jų artimiesiems, šeimos gydytojams, pediatrams bei bendruomenės slaugytojoms.

2013 metų spalį organizavome jungtinę vaikų hematologų ir vaikų endokrinologų konferenciją „Endokrininės sistemos patologija vaikų onkohematologijoje“, kurioje kartu su šių sričių specialistais aptarėme pagrindines vėlyvųjų endokrininių komplikacijų diagnostikos ir gydymo problemas ir komandinio darbo galimybes.

Pasaulinę vaikų vėžio dieną minėjome Karpyinėje 2014 metų vasario 15 dieną. Šiais metais pacientų ir jų tėvų organizacijos „Paguoda“ pastangomis šiame renginyje dalyvavo daugiau nei 200 pacientų ir jų artimųjų.

Šių renginių tikslas – kuo labiau integruoti vaikystėje onkohematologine liga sirgusius vai-

Renginys vaikų vėžio dienai paminėti Karpyinėje 2014 m. vasario 15 d.

Akimirkos iš 2013 metų balandžio 17–19 dienomis vykusios „PanCare“ konferencijos Genujuje (Italija)

kus ir suaugusiuosius bei jų šeimas į visuomenę, pagerinti gyvenimo kokybę suteikiant kuo daugiau svarbios informacijos. Didžiausia pagalba pasveikusiems nuo onkologinės ligos – suteikti ne tik daugiau žmogiškos šilumos, psichologinės pagalbos, bet ir būtinų žinių, ką ir kaip reikia daryti toliau, net jei šiuo metu sveikata yra gera.

Europos „PanCare“ organizacija – tai pacientų, jų artimųjų, vaikų onkohematologų ir įvairių

specialybių gydytojų organizacija, kuri siekia, kad būtų užtikrinta vėlyvųjų vaikų vėžio komplikacijų stebėseną integruojant pacientus į visuomenę ir atliekant klinikinius tyrimus. Nuo 2013 metų aktyviai dalyvaujame „PanCare“ veikloje.

Norime padėkoti Lietuvos vaikų vėžio asociacijai „Paguoda“, kurios vizija ir tikslas – suvienyti Lietuvos vėžiu sergančius bei sirgusius vaikus, tėvelius, globėjus bei artimuosius. Ši visuomeninė organizacija, įkurta 1993 metais Vilniuje, išsilaiko iš nario mokesčio ir labdaros lėšų, remiasi savanorišku darbu. „Paguodos“ misija ir darbas ypač svarbus padedant šeimoms gydyti ir slaugyti vėžiu sergančius vaikus, gerinant gydymo ir buitines sąlygas, teikiant kuo daugiau informacijos apie ligą pacientui ir jo artimiesiems, išleidžiant šviečiamosios literatūros, vykdant įvairias tėvų ir vaikų švietimo programas, organizuojant švietėjiškas konferencijas, formuojant geranorišką visuomenės požiūrį į sergančius vėžiu vaikus ir jų šeimas. Asociacija „Paguoda“ bendradarbiauja su pacientų organizacijomis užsienyje, nuo 1999 metų yra ICCCCPO – vėžiu sergančių vaikų tėvų federacijos narė.

Lietuvos vaikų vėžio asociacija „Paguoda“
Santariškių g. 4, Vilnius
Tel.: +370 686 26869
El. paštas: info@paguoda.lt
www.paguoda.lt

